

Dioba vlasti i izbor predsjednika Vrhovnog suda RH

Subotić, Nikola

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:168543>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-12**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

PRAVNI FAKULTET

STUDIJSKI CENTAR ZA JAVNU UPRAVU I JAVNE FINACIJE

DIOBA VLASTI

I

IZBOR PREDsjedNIKA VRHOVNOG SUDA RH

ZAVRŠNI RAD

Autor: Nikola Subotić

Mentor: prof.dr.sc Đorđe Gardašević

Zagreb, 2023. godina

IZJAVA O IZVORNOSTI

Ja, Nikola Subotić pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor diplomskog rada te da u radu nisu na nedozvoljen način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristio drugim izvorima od onih navedenih u radu.

Nikola Subotić, v.r.

1.	DIOBA VLASTI	3
1.1.	Dioba vlasti u teoriji	3
1.2.	Lockeovo i Montesquieuovo viđenje diobe vlasti.....	4
1.3.	Dioba vlasti u SAD-u	6
1.4.	Ustavna dioba vlasti u RH.....	8
2.	NOMINACIJA PREDSEDNIKA VRHOVNOG SUDA KROZ POVIJEST	10
3.	RJEŠENJA USTAVNOG SUDA RH (BR. U-I-1039/21; U-I-1681/2021; U-I-1682/21).....	13
3.1.	Činjenice slučaja i predmet spora.....	13
3.2.	Argumenti osporavatelja	14
3.3.	Očitovanje Ministarstva pravosuđa i uprave	18
3.4.	Obrazloženje Vlade RH.....	19
3.5.	Rješenje Ustavnog suda RH (Broj: U-I-1039/2021)	19
3.6.	Rješenja Ustavnog suda RH (Broj U-I-1681/2021 i Broj U-I-1682/2021)	22
3.7.	Izdvojena podupiruća i izdvojena suprotstavljena mišljenja	24
	ZAKLJUČAK	27

SAŽETAK

Podjela vlasti temeljno je načelo demokratskog upravljanja koje ima za cilj spriječiti koncentraciju moći i promicati kontrolu i ravnotežu unutar državnog sustava. Ovaj rad istražuje podrijetlo, značaj i provedbu diobe vlasti, naglašavajući njezinu ulogu u očuvanju demokracije i osiguravanju odgovornosti. Analizirajući povijesne kontekste, teorijske okvire i primjere iz stvarnog svijeta, ovaj rad pokazuje kritičnu važnost podjele vlasti u održavanju pravednog društva.

Izborni postupak predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske i dioba vlasti u pravosuđu ključni su elementi hrvatskog pravnog sustava. U Republici Hrvatskoj Vrhovni sud igra ključnu ulogu u osiguravanju pravde i zaštiti prava građana.

Ključne riječi: dioba vlasti, predsjednik Vrhovnog suda, pravda, zaštita prava građana

Separation of powers is a fundamental principle of democratic governance that aims to prevent concentration of power and promote checks and balances within the state system. This paper explores the origins, significance, and implementation of separation of powers, emphasizing its role in preserving democracy and ensuring government accountability. Analyzing historical contexts, theoretical frameworks, and real-world examples, this paper demonstrates the critical importance of the separation of powers in maintaining a just society.

The election procedure for the president of the Supreme Court of the Republic of Croatia and the division of power in the judiciary are key elements of the Croatian legal system. In the Republic of Croatia, the Supreme Court plays a key role in ensuring justice and protecting the rights of citizens.

Keywords: division of power, president of the Supreme Court, justice, protection of citizens' rights

UVOD

„U svakoj državi postoje tri vrste vlasti: zakonodavna, izvršna u pitanjima koja ovise o međunarodnom pravu i izvršna vlast u pitanjima koja ovise o građanskom pravu. Pomoću prvog, vladar ili javni službenik donosi zakone za određeno vrijeme ili zauvijek, te mijenja ili ukida one koji već postoje. S pomoću druge sklapa mir ili najavljuje rat, šalje ili prima veleposlanstva, uspostavlja sigurnost, sprječava invazije. Trećom kažnjava zločine ili sudi u privatnim sporovima. Ova posljednja će se zvati sudskom, a ona druga izvršnom vlašću države.“¹

- *Charles-Louis de Secondat Montesquieu*

Dioba odnosno podjela vlasti polazi od temeljnog načela ustrojstva vlasti, po kojem se dijeli na tri osnovne vlasti: zakonodavnu, izvršnu i sudbenu vlast, a koje su pod ovlastima različitih nositelja. Podjela vlasti se oblikovala u doba borbe građanskog staleža za osvajanje političke vlasti u uvjetima apsolutne monarhije, u kojoj su sve tri vlasti bile spojene u monarhovoj osobi.

Izborni postupak predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske i dioba vlasti važni su elementi hrvatskog pravnog sustava. U ovom završnom radu analizirat ću kako se bira predsjednik Vrhovnog suda. U prvom poglavlju bavit ću se diobom vlasti u teoriji, kako je uređena u SAD-u i ustavnom diobom vlasti u Republici Hrvatskoj.

U drugom poglavlju ću reći ponešto o nominaciji predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske kroz povijest.

Trećim poglavljem bavit ću se praksom Ustavnog suda, gdje ću obraditi i obrazložiti rješenja Ustavnog suda, a koja će se sastojati od argumenata osporavatelja, očitovanja Ministarstva pravosuđa i uprave i obrazloženja Vlade Republike Hrvatske. Nadalje, na kraju rada bavim se rješenjima Ustavnog suda kojim nisu prihvaćeni prijedlozi za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 44.a Zakona o sudovima, te izdvojenim podržavajućim i izdvojenim suprotstavljenim mišljenjem.

¹ O duhu Zakona, Charles-Louis de Secondat Montesquieu, Editor: DEMETRA d.o.o., 2008.

1. DIOBA VLASTI

1.1. Dioba vlasti u teoriji

Pod diobom vlasti podrazumijevamo političko organiziranje u kojem su ovlasti i funkcije vlasti raspoređene među različitim institucijama ili granama vlasti unutar države. Ovaj koncept ima važnu ulogu u suvremenim demokratskim društvima, a cilj mu je ograničiti moć jednog pojedinca ili skupine i osigurati kontrolu, ravnotežu i nadzor vlasti kako bi se spriječila zloupotreba moći.

Koncept diobe vlasti ima svoje temelje u filozofiji i političkim teorijama klasičnih autora poput Montesquieua, koji je u svojem djelu "O Duhu zakona" (L'Esprit des lois) iz 1748. godine, istaknuo važnost podjele vlasti na tri grane: zakonodavnu, izvršnu i sudsku. Ta ideja kasnije je oblikovala temelje mnogih suvremenih demokratskih ustava i političkih sustava.²

Eugen Pusić tako navodi kako se korijeni načela diobe vlasti mogu uočiti već u antičko doba. Prema njemu, Tukidid u svom djelu "Povijest peloponeskog rata" opisuje pregovore Atenjanina s Meljanima. Meljani stanovništvo jednog malog grada brane svoje stajalište argumentima pravednosti, a pregovarači Atene im uzvraćaju da slučaj pravednosti može se uzeti u obzir samo ako postoji ravnoteža snaga.³

Nadalje, ističući Emile Durkheima, Eugen Pusić u svojoj raspravi o utemeljenju političke znanosti naglašava napetost kao univerzalno načelo u društvenim odnosima i da je ravnoteža dinamički proces kojem napetost između suprotnosti daje pogonsku snagu.⁴

Kroz povijest, elemente ideje o diobi vlasti jasno su vidljivi u pojedinim pravnim dokumentima. Garadašević tako navodi englesku Povelja o pravima iz 1689., koja navodi da kralj bez suglasnosti parlamenta ne može suspendirati zakone, prikupljati novce drugačije od onoga kako je to odredio parlament, a niti podizati vojsku u vrijeme mira.⁵

² O duhu Zakona, Charles-Louis de Secondat Montesquieu, Editor: DEMETRA d.o.o.

³ Eugen Pusić, Kontrola vlasti pomoću vlasti, Politička misao: časopis za politologiju, Vol. 31 No. 3, 1994., <https://hrcak.srce.hr/110919>)., 31. srpnja 2023.

⁴ Ibid.

⁵ Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u teoriji, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina. str. 1.

Nadalje, Akt o nagodbi iz 1701. godine predviđa odvajanje osoba koje obavljaju određene funkcije pa tako nijedna osoba koja ima funkciju od krune koja prima mirovnu ne može biti član zastupničkog doma. Uz to suci obnašaju svoju dužnost dok god dobro vladaju, a može ih se opozvati jedino odlukom oba doma parlamenta.⁶

Francuska Deklaracija o pravima čovjeka i građanina iz 1789. godine propisuje u svojem članku 16. da bilo koje društvo u kojem nema odredbe za jamčenje prava ili za podjelu vlasti, nema ustav.⁷ Američki Ustav iz 1787. godine kao najpoznatiji primjer primjene načela diobe vlasti ne spominje to načelo već je vidljivo u samom dokumentu, odnosno u prva tri članka, koji zasebno reguliraju zakonodavnu, izvršnu i sudsku vlast.⁸

1.2. Lockeovo i Montesquieuovo viđenje diobe vlasti

Kao i ranije Gardašević navodi Lockeovo viđenje diobe vlasti koje je izloženo u djelu "Dругoj raspravi o vladi" iz 1689. godine „duboko je ukorijenjeno u njegova shvaćanja o prirodnom stanju i uspostavi civilnoga društva. Prema njemu, u prirodnom stanju zakonodavna vlast proizlazi iz potrebe čovjeka da zaštiti sebe i druge od opasnosti dok ona izvršna slijedi iz ovlasti da se kazne zločini počinjeni protiv zakona prirode, s tim da se ova osnovna dioba na dvije funkcije zadržala i nakon uspostave civilnog društva, koje su ljudi uveli da bi učinkovitije organizirali život u zajednici.“⁹

Prvenstveno, Locke polazi od teze da poslove zakonodavne i izvršne vlasti trebaju obavljati različite osobe, jer zakonodavna vlast nije uvijek na okupu i prespora je da bi izvršavala zakone i zato jer koncentracija zakonodavnih i izvršnih ovlasti može dovesti do zlouporaba.¹⁰

Što se tiče zakonodavne vlasti Locke govori da ona donosi opća pravila po kojima se ne smije postupati arbitrarno. Na takav način je nadređena izvršnoj vlasti, koja izvršava ta opća pravila.

⁶ Ibid.

⁷ Francuska Deklaracija o pravima čovjeka i građanina iz 1789. godine, <https://www.elysee.fr/en/french-presidency/the-declaration-of-the-rights-of-man-and-of-the-citizen#:~:text=History-,The%20Declaration%20of%20the%20Rights%20of%20Man%20and%20of%20the,There%20were%20many%20proposals.>

⁸ Ustav Sjedinjenih Američkih Država / prijevod i uvodna studija Branko Smerdel, Pan liber 1994.

⁹ Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u teoriji, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina., str. 3.

¹⁰ Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u teoriji, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina.

Što se tiče izvršne vlasti ista može sudjelovati u zakonodavnom procesu na način da daje suglasnost na usvojene zakone koji će se kasnije izvršavati. Iznimno su značajna Lockeova razmatranja o djelovanju izvršne vlasti kako „dobro zajednice zahtijeva da nekoliko stvari bude u diskreciji izvršne vlasti s obzirom da zakonodavac nije u mogućnosti da predvidi i propiše zakonima sve ono što može biti korisno zajednici, izvršitelj zakona, imajući vlast u svojim rukama, ima po običajnom pravu prirode pravo da ju iskoristi za dobro društva, u mnogim slučajevima gdje državno pravo ne daje upute, sve dok zakonodavno tijelo nije u mogućnosti da se sastane.“¹¹

Nadalje, Gardašević navodi Montesquieovo viđenje diobe vlasti, a to je da je isti izražavao oprez prema ljudima i da sami ne zlouporabe vlast te u tom smislu naglašava da je čovjek sklon zlorabiti vlast i tom je sklon dok ne naiđe na granice. U svom djelu "O duhu zakona" iz 1748. godine primarno se orijentirao na odnose u monarhijama pri čemu mu služi primjer Engleske. Vlasti je podijelio na tri grane: zakonodavnu, izvršnu i sudsku. Iz istog proizlazi mišljenje da zakonodavna i izvršna vlast sjedinjena u istoj osobi ili tijelu dovodi do usvajanja tiranskih zakona. Nadalje, Montesquieu piše: „kada su zakonodavna i izvršna vlast sjedinjene u istoj osobi, ili u istom tijelu, ne može biti slobode, jer može doći do presizanja, bilo da isti monarh, bilo da isto tijelo usvoji tiranske zakone i da ih izvršava na tiranski način.“¹² Osim toga uz diobu vlasti sam Montesquieu je razradio model provjera i ravnoteža u kojem su sve grane odvojene jedna od drugih, ali se zakonodavna i izvršna vlast preklapaju u određenim funkcijama.“¹³

¹¹ Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u teoriji, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina., str. 4.

¹² Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u teoriji, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina., str. 5.

¹³ Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u teoriji, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina., str. 6.

1.3. Dioba vlasti u SAD-u

Američki Ustav u svoja prva tri članka opisuje diobu vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudbenu.¹⁴ U ovom poglavlju ću se baviti diobom vlasti u SAD-u. Nadalje, iz Ustava SAD-e proizlazi da sve zakonodavne vlasti su dodijeljene Kongresu, koji se sastoji od Senata i Predstavničkog doma. Izvršna vlast je dodijeljena predsjedniku SAD-a, dok sudbena vlast je povjerena Vrhovnom sudu te nižim sudovima koje Kongres s vremenom može odrediti i uspostaviti.¹⁵

Na taj način ovlasti Kongresa su: propisivanje i ubiranje poreza, briga o obrani, posuđivanje novca na teret SAD-a, regulirati trgovinu, tiskati novac i odrediti njegovu vrijednost, uspostavljati sudove nižeg ranga od Vrhovnog suda, objaviti rat i dr. Važno je napomenuti kako su određene ovlasti koje su u nadležnosti Kongresa podijeljene između pojedinih domova. Svi prijedlozi Zakona se moraju izglasati u oba doma Kongresa, ali isključiva ovlast je na Predstavničkom domu koja se odnosi na državne prihode na koje Senat može staviti svoje amandmane. Postupak opoziva federalnih dužnosnika je u nadležnosti Predstavničkog doma, a o opozivu istih odlučuje Senat.¹⁶

Što se tiče ovlasti predsjednika SAD-a su: da je predsjednik vrhovni zapovjednik vojske i Ratne mornarice kao i policije država u službi SAD-a, pravo na pomilovanja, pravo na sklapanje međunarodnih ugovora i pravo imenovanja veleposlanika i drugih dužnosnika naravno uz savjet i suglasnost Senata uključujući i suce Vrhovnog suda, povremeno podnosi izvješće Kongresu o stanju Saveza, sazivanje oba ili nekih od domova Kongresa u posebnim prilikama i dr. Uz te ovlasti treba posebno naglasiti i dvije posebne izvršne ovlasti a to je da je izvršna vlast povjerena predsjedniku SAD-a i da će predsjednik voditi brigu o provedbi zakona.¹⁷

Što se tiče sudbene vlasti ona je povjerena Vrhovnom sudu i ostavljena Kongresu da posebni zakonom uredi sustav nižih sudova. Takvo uređenje je na snazi od 1789. godine kada je Kongres usvojio prvi Zakon o sudovima. U svezi definiranja sudbene vlasti treba naglasiti

¹⁴ Ustav Sjedinjenih Američkih Država / prijevod i uvodna studija Branko Smerdel, Pan liber 1994.

¹⁵ Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u Ustavu Sjedinjenih Američkih Država, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina., str. 12.

¹⁶ Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u Ustavu Sjedinjenih Američkih Država, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina., str. 13.

¹⁷ Ibid.

dvije stvari. Prvo da Vrhovni sud postupa kao sud prvog stupnja u slučajevima za veleposlanike, druge dužnosnike i konzule pa i na one u kojima je jedna stranka jedna o država. Drugo da kod sudbene vlasti u odnosu na druge države, ne postoji institucija ustavnog suda koja bi kontrolirala zakone i druge opće akte.¹⁸

Specifična karakteristika ustavnog sustava SAD-a je tzv. sustava provjera i ravnoteža ali sam Ustav ne propisuje odnosno ne navodi isto. To se iščitava iz njegovih odredaba u kojima je vlast podijeljena na pojedine ustavne institucije odnosno iz određenih preklapanja u izvršavanju njihovih ovlasti.¹⁹

Na taj način zakonodavni postupak je uređen na način da oba doma Kongresa moraju izglasati prijedloge zakona pri čemu dvodomni sustav djeluje na način međusobne kontrole među kongresnim domovima. Uz to svi prijedlozi zakona moraju biti podneseni predsjedniku SAD-a koji ih može odobriti i potpisati u tom slučaju postaju zakoni te se na njih može staviti predsjednički veto na zakone odnosno mogu se staviti primjedbe i vratiti ih domu. Nadalje, u slučaju predsjedničkog veta, oba doma Kongresa ponovno raspravljaju i mogu izglasati zakon samo ako je to učinjeno dvotrećinskom većinom oba doma Kongresa. Osim toga, zakoni su podložni naknadnoj kontroli ustavnosti u postupku sudbenog nadzora, na taj način sudbena vlast djeluje kao dodatna provjera i ravnoteža prema zakonodavnoj vlasti.²⁰

Nadalje, Gardašević navodi da sudbena vlast putem sudbenog nadzora kontrolira druge dvije vlasti, no u jednom trenutku je ovisna o predsjedniku i Kongresu, a to je vidljivo u postupku imenovanja i razrješenja federalnih sudaca. Federalne suce bira predsjednik uz suglasnost Senata. Suci dok god dobro vladaju ostaju na dužnosti što znači da mogu vladati doživotno ili dok ih ne razriješi na prijedlog Predstavničkog doma uz konačnu odluku Senata. Taj postupak ne odnosi se samo suce već na sve federalne dužnosnike.²¹

¹⁸ Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u Ustavu Sjedinjenih Američkih Država, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina., str. 13. – 14.

¹⁹ Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u Ustavu Sjedinjenih Američkih Država, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina., str. 14.

²⁰ Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u Ustavu Sjedinjenih Američkih Država, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina., str. 14.

²¹ Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u Ustavu Sjedinjenih Američkih Država, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina., str. 14. – 15.

Ustav SAD-a kao što smo rekli ne spominje diobu vlasti ni sustav provjere i ravnoteže ali su izražena i prikazana kroz cjelinu njegovih normi. To znači da se pojedine grane vlasti u svojim ovlastima moraju preklapati do određenih granica. Upravo se na taj način ostvaruju barem dva cilja a to je učinkovito obavljanje određenih funkcija (zakonodavne, izvršne i sudske) te sprečavanje tiranije.²²

1.4. Ustavna dioba vlasti u RH

Ustavnim promjenama usvojenim 9. studenog 2000. godine, Smerdel navodi „dovršen je proces revizije hrvatskog Ustava, sukladno izbornim obećanjima koalicije šest stranaka koje su na izborima 3. siječnja 2000. godine zadobile vlast u Hrvatskoj. Jedno od pitanja tih ustavnih promjena bilo je uvođenje novog sustava ustrojstva vlasti. Obično se govorilo o zamjenjivanju polupredsjedničkog parlamentarnim sustavom.“²³

Nadalje, Smerdel ističe da je pravi politički zahtjev bio je da se, koliko je god moguće, ustavnim odredbama stvore institucionalne prepreke obnovi visoko centraliziranog sustava personalizirane vlasti predsjednika Republike, koji se razvio tijekom prethodnih deset godina i u čijem stvaranju je ključnu ulogu imao takozvani polupredsjednički sustav utemeljen Ustavom iz 1990. godine.²⁴

Glavni cilj ovih ustavnih promjena, Smerdel navodi, "bio je uspostaviti sustav odgovorne i učinkovite izvršne vlasti koja bi bila primjerena veličini i gospodarskoj moći Republike Hrvatske. Za postizanje tog cilja, relativno učinkovito sredstvo bila je pažljivo razrađena dioba vlasti koja bi postavila prepreke (provjere i ravnoteže, checks and balances) svakom nositelju državnih funkcija i na taj način spriječila bilo kakve pokušaje proširenja vlasti izvan njihovih dodijeljenih ovlasti."²⁵

Nadalje Smerdel navodi: „Načelo diobe vlasti nije usmjereno na potpuno odvajanje triju osnovnih grana vlasti, već na organizacijsko omogućavanje uzajamne provjere, ravnoteže i utjecaja među nositeljima najviših državnih funkcija. Montesquieu je naglašavao da, iako su vlasti organizacijski odvojene, moraju djelovati kroz međusobno prožimanje i suradnju.

²²Đorđe Gardašević, Dioba vlasti u Ustavu Sjedinjenih Američkih Država, u: Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Biljana Kostadinov, Robert Podolnjak, Đorđe Gardašević, Ana Horvat Vuković, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina., str. 15.

²³ Smerdel, B., Ustavno uređenje europske Hrvatske, II izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Narodne Novine, Zagreb, 2020., str. 207.

²⁴ Smerdel, B., Ustavno uređenje europske Hrvatske, II izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Narodne Novine, Zagreb, 2020., str. 207.

²⁵ Ibid.

Američki ustavotvorci su ovu ideju jasno prihvatili, smatrajući da je cilj ovog načela "suprotstavljanje ambicije ambiciji" kako bi se osigurala kontrola i nadzor između nositelja vlasti.²⁶

U Republici Hrvatskoj, ovlasti predsjednika Republike i zakonodavne ovlasti Hrvatskog sabora (parlamenta) jasno su definirane Ustavom. Ovlasti predsjednika Republike ne mogu biti izravno uređene ili ograničene od strane Sabora, budući da predsjednik Republike ima svoje ustavne prerogative koji su postavljeni u skladu s ustavnom strukturom zemlje.

Nadalje, u pogledu ovlasti predsjednika prema Ustavu su da predsjednik Republike povjerava mandat mandataru za sastav Vlade. Odmah po sastavljanju Vlade a najkasnije u roku od 30 dana od prihvaćanja mandata, mandatar je dužan program Vlade i Vladu predstaviti Hrvatskom saboru i zatražiti glasovanje o povjerenju. Na temelju odluke Hrvatskoga sabora o iskazivanju povjerenja Vladi Republike Hrvatske, rješenje o imenovanju predsjednika Vlade donosi Predsjednik Republike uz supotpis predsjednika Hrvatskoga sabora.²⁷

Što se tiče ovlasti Hrvatskog sabora a vezano uz donošenje proračuna, Hrvatski sabor donosi državni proračun većinom glasova svih zastupnika. Predsjednik Republike, na prijedlog Vlade i uz supotpis predsjednika Vlade, a nakon savjetovanja s predstavnicima klubova zastupnika parlamentarnih stranaka može raspustiti Hrvatski sabor ako na zahtjev Vlade da se izglasa povjerenje, Hrvatski sabor Vladi izglasa nepovjerenje ili u roku od 120 dana od dana predlaganja ne donese državni proračun.²⁸ Ovaj odnos omogućuje predsjedniku Republike da utječe na postupak donošenja proračuna ali konačno donošenje proračuna ostaje u nadležnosti Sabora.

Nadalje, zakonodavna vlast (Sabor) je isključivo nadležna za postupke i formalnosti povezane s imenovanjem premijera i donošenjem zakona, Ustav Republike Hrvatske osigurava da predsjednik Republike zadržava svoje ustavne prerogative i ne može biti direktno ograničen ili uređen od strane Sabora u svojim osnovnim ovlastima.

²⁶ Ibid.

²⁷ Ustav (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), članak 109.

²⁸ Ustav (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), članak 104.

2. NOMINACIJA PREDSJEDNIKA VRHOVNOG SUDA KROZ POVIJEST

Ovlasti predsjednika Republike Hrvatske u pogledu nominacije predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske su evoluirale kroz povijest u skladu s promjenama ustava i zakona.

Nakon 2000. godine promjenom Ustava Republike Hrvatske članka 116., predsjednik dobiva šire ovlasti koje glase: "Predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, uz prethodno mišljenje Opće sjednice Vrhovnog suda Republike Hrvatske i mjerodavnog odbora Zastupničkog doma Hrvatskoga sabora, na prijedlog Predsjednika Republike bira i razrješuje Zastupnički dom Hrvatskoga sabora."²⁹

Nadalje, Ustav Republike Hrvatske, koji je usvojen 2010. godine, također regulira imenovanje predsjednika Vrhovnog suda. Prema tom Ustavu, izbor predsjednika Vrhovnog suda glasi: "Predsjednika Vrhovnog suda RH, uz prethodno mišljenje Opće sjednice Vrhovnog suda RH i nadležnog odbora Hrvatskog sabora, na prijedlog Predsjednika Republike bira i razrješuje Hrvatski sabor."³⁰

Nadalje, predsjednik Vrhovnog suda RH se birao po gore navedenom Ustavu iz 2010. godine do donošenja izmjene Zakona o sudovima 2018. godine kada se u spomenuti zakon dodala nova odredba članak 44.a u kojem je dodan javni poziv što znači da predsjednik Republike može predložiti kandidata, ali pod uvjetom da se isti javio na javni poziv.³¹

Dakle, tijekom povijesti Republike Hrvatske, ovlasti predsjednika Republike u vezi s nominacijom predsjednika Vrhovnog suda su se mijenjale u skladu s ustavnim i zakonskim promjenama. Pitanje kako najbolje regulirati ovlasti predsjednika da nominira kandidata za predsjednika Vrhovnog suda može varirati ovisno o političkom i pravnom kontekstu države. Postoji nekoliko faktora koje treba uzeti u obzir prilikom odlučivanja o tome hoće li se te ovlasti regulirati zakonom ili Ustavom.

²⁹Odluka o proglašenju promjene Ustava, 9. studenog 2000, NN113/2000., članak 116.

³⁰Ustav (Narodne Novine 76/2010). Članak 116.

³¹Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (Narodne novine 67/18).

Nadalje, navest ću neka svoja razmatranja:

Ustavna zaštita: Ako želimo osigurati veću stabilnost i trajnost ovlasti predsjednika u nominaciji predsjednika Vrhovnog suda, najbolje je regulirati te ovlasti Ustavom. Ustavne promjene zahtijevaju složen i dugotrajan proces, što otežava brze promjene u ovim ovlastima.

Fleksibilnost: Zakoni se relativno lakše mijenjaju u usporedbi s ustavima. Ako želimo veću fleksibilnost u reguliranju ovlasti, mogu se detaljnije uređivati zakonima. Međutim, to također znači da će takve promjene biti podložne političkim fluktuacijama i mogu se mijenjati s promjenama vlasti.

Konzultacije i balans moći: Bez obzira na to koristi li se ustav ili zakon, važno je osigurati odgovarajuće mehanizme konzultacija i balans moći kako bi se osiguralo neovisno i transparentno imenovanje predsjednika Vrhovnog suda. To može uključivati konzultacije s pravosudnim vlastima, Hrvatskim saborom ili drugim relevantnim institucijama.

Svrshodnost: Prilikom donošenja odluke treba razmotriti svrshodnost reguliranja ovlasti zakonom ili Ustavom u kontekstu specifičnih potreba i povijesti zemlje. Neki ustavni aspekti mogu biti bolje regulirani Ustavom kako bi se osigurala veća pravna sigurnost, dok se drugi, manje bitni aspekti, mogu regulirati zakonima.

Međunarodne obveze: Uzeti u obzir međunarodne obveze i standarde kada se donose odluke o ovlastima predsjednika. Ovisno o međunarodnim ugovorima i normama, potrebno prilagoditi ustav ili zakon kako bi se uskladili s međunarodnim standardima.

U konačnici, nema univerzalnog odgovora na pitanje je li bolje regulirati ovlasti predsjednika zakonom ili Ustavom. Odluka će ovisiti o specifičnim potrebama i kontekstu države te o političkim i pravnim okolnostima. Važno je osigurati transparentnost, neovisnost i odgovornost u postupku nominacije predsjednika Vrhovnog suda, bez obzira koji pravni instrument se koristi

Pitanje o tome treba li predsjedniku dati ovlast da sam predloži kandidata za predsjednika Vrhovnog suda ovisi o različitim faktorima, uključujući politički sustav, pravosudni sustav i političke tradicije svake zemlje. Postoji nekoliko argumenata i razmatranja koja podržavaju i protive takvom pristupu:

Argumenti za davanje predsjedniku ovlasti da sam predlaže kandidata:

Neovisnost i odgovornost predsjednika: Ovlast predsjednika da sam predlaže kandidata može doprinijeti većoj neovisnosti i odgovornosti u postupku imenovanja predsjednika Vrhovnog suda, jer predsjednik može izabrati kandidata bez obzira na političke utjecaje i pritiske.

Brzina postupka: Ovlast predsjednika može ubrzati postupak imenovanja, što je posebno važno u slučajevima kada je potrebno hitno popuniti tu funkciju kako bi se osiguralo normalno funkcioniranje pravosudnog sustava.

Argumenti protiv davanja predsjedniku ovlasti da sam predlaže kandidata:

Potencijal za zloupotrebu: Postoji potencijal za zloupotrebu ovlasti ako predsjednik koristi svoje ovlasti za imenovanje kandidata koji su politički ili osobno bliski njemu, što može ugroziti neovisnost pravosudnog sustava.

Nedostatak šireg konsenzusa: Ako predsjednik sam predlaže kandidate, to može dovesti do nedostatka šireg konsenzusa i sudjelovanja drugih relevantnih tijela ili institucija, što može smanjiti legitimitet imenovanja.

Politička polarizacija: U politički podijeljenim okruženjima, ovlast predsjednika da sam predlaže kandidate može dovesti do još veće polarizacije i političkog sukoba u vezi s imenovanjem.

Odluka o tome treba li predsjedniku dati ovlast da sam predlaže kandidata za predsjednika Vrhovnog suda trebala bi se donijeti pažljivo, uzimajući u obzir specifične potrebe i kontekst države. U mnogim zemljama postoji različiti pristup ovim ovlastima, i nema univerzalnog rješenja koje bi odgovaralo svim državama. Ključno je osigurati da postupak imenovanja bude transparentan, neovisan i odgovoran kako bi se osigurala kvaliteta pravosudnog sustava.

3. RJEŠENJA USTAVNOG SUDA RH (BR. U-I-1039/21; U-I-1681/2021; U-I-1682/21)

3.1. Činjenice slučaja i predmet spora

Ustavni sud Republike Hrvatske je na sjednici održanoj u ožujku 2021. donosi rješenje kojim se ne prihvaćaju prijedlozi za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 44.a Zakona o sudovima.³² U nastavku ću opisati činjenice koje su prethodile navedenom Rješenju Ustavnog suda.

Državno sudbeno vijeće je objavom poziva u siječnju 2021., sukladno zakonskoj ovlasti pokrenulo postupak za izbor predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Objavom poziva teče rok od 30 dana da kandidati dostave svoje prijave sa životopisom i programom rada predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Istekom navedenog roka Državno sudbeno vijeće je dostavilo prijave kandidata koje ispunjavaju uvjete propisane člankom 44. Zakona o sudovima³³ predsjedniku Republike Hrvatske.

U ovom slučaju predsjednik Republike Hrvatske ne prihvaća kandidate s javnog poziva te u ožujku 2021. obavještava Vrhovni sud Republike Hrvatske da je Hrvatskom Saboru za kandidata predložio profesoricu Zagrebačkog Pravnog fakulteta gđu. Zlatu Đurđević. No, predsjednik Sabora odbija navedeni prijedlog uvrstiti u saborsku proceduru kao nezakonit te isto tako na Općoj sjednici Vrhovnog suda Republike ista zaključuje da nema zakonskih uvjeta da daje mišljenje o osobi koja po Zakonu o sudovima nije kandidat za mjesto predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Ustavni sud Republike Hrvatske zaprima tri prijedloga za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 44.a Zakona o sudovima u kojem postupku je isti predmet osporavanja. Isti tijekom postupka zaprima još dva prijedloga o kojima će odlučiti naknadno.

³² Zakon o sudovima (NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20).

³³ Ibid.

3.2. Argumenti osporavatelja

U ovom poglavlju ću obraditi argumente osporavatelja, odnosno daljnji prikaz izvodim iz Rješenja Ustavnog suda broj U-I-1039/2021.

Dario Juričan kao prvi predlagatelj u svom prijedlogu ističe ozbiljne nedostatke i nesuglasnosti članka 44. a Zakona o sudovima s odredbama članka 116. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske³⁴. Njegova glavna argumentacija je da spomenuti članak Zakona o sudovima nesmotreno definira postupak izbora predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, ne poštujući ustavne norme i narušavajući ustavne ovlasti predsjednika Republike Hrvatske.³⁵

Juričan ističe da članak 44. Zakona o sudovima nije jasno propisao kako postupiti u slučaju kada kandidati za predsjednika Vrhovnog suda ne dostave svoj program i životopis, što dovodi do nejasnoća i nelogičnosti u postupku. Također, postavlja pitanje što učiniti ako predsjednik Republike ne smatra nijednog od kandidata dostojnim za tu funkciju.

Osim toga, Juričan smatra da je zakonodavac neovlašteno mijenjao ustavne ovlasti predsjednika Republike Hrvatske u vezi s postupkom izbora predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, što može dovesti do urušavanja pravnog poretka i samog Ustava Republike Hrvatske.³⁶

S obzirom na sve navedene nedostatke i opasnosti koje proizlaze iz nesuglasnosti Zakona o sudovima s Ustavom, Juričan predlaže Ustavnom sudu donošenje rješenja o privremenoj obustavi rješenja pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju na temelju članka 44.a Zakona o sudovima. Razlog za ovaj prijedlog je izbjegavanje javnog sramoćenja institucije Republike Hrvatske, urušavanje ugleda zemlje u Europskoj uniji i svijetu te sprječavanje narušavanja vladavine prava i samog Ustava Republike Hrvatske.³⁷

Predlagateljice Jadranka Sloković i Sandra Marković, odvjetnice iz Zagreba, zajednički predaju prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 44.a Zakona o sudovima. Također traže donošenje rješenja o privremenoj obustavi rješenja pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju na osnovi članka 44a. Argumentiraju kako je nesmisleno

³⁴ Ustav (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), članak 116. stavak 2.

³⁵ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21., 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

³⁶ Ibid.

³⁷ Ibid.

aktualno zakonsko rješenje pravdati preporukom GRECO-a³⁸, antikorupcijskog tijela Vijeća Europe, jer ono probija ustavni okvir. U Ustavu se navodi ustanovljavanje, djelokrug, sastav i ustroj sudova i postupak pred sudovima uređen zakonom, te je na sličan način u desetinama ustavnih odredbi pri uređenju neke materije propisano da se uređuje zakonom. Toga kod izbora predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske nema, pa zato po njima nije moguća zakonska razrada ustavne ovlasti predsjednika države. Što se tiče Državnog sudbenog vijeća ističu da je zakonska odredba suprotna administrativno-tehničkoj provedbi izbora, jer ako se ulazi u ustavne ovlasti predsjednika trebao bi se mijenjati Ustav na način da se doda u skladu sa zakonom.³⁹

Nadalje ističu da propisivanje objave javnog poziva zainteresiranim kandidatima te objavljivanjem njihovih životopisa programa rada Vrhovnog suda Republike Hrvatske na mrežnoj stranici Vijeća ne može biti opravdano jačanjem transparentnosti provedbe tog postupka.⁴⁰

Također smatraju da je predlaganje kandidata za predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske ustavna nadležnost predsjednika ničim ograničena, a da je upravo zakonskom odredbom ista ograničena i u suprotnosti s Ustavom.⁴¹

Viktor Gotovac iz Zagreba podnio je prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 44.a Zakona o sudovima.⁴² U svom prijedlogu ističe nekoliko ključnih argumenata.

Prvo, naglašava da članak 116. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske⁴³ precizno uređuje postupak izbora predsjednika Vrhovnog suda. Prema tom članku, predsjednik Republike Hrvatske predlaže kandidata, a Hrvatski sabor ga bira i razrješuje prema određenoj proceduri. Također, članak 121. stavak 3. Ustava⁴⁴ propisuje da Državno sudbeno vijeće samostalno

³⁸Drugo Izvješće o sukladnosti Hrvatska Usvojen na 64. plenarnoj sjednici skupine GRECO, Strasbourg, 20. lipnja 2014., <https://rm.coe.int/cetvrti-evaluacijski-krug-sprjecavanje-korupcije-kod-saborskih-zastupn/1680920116>.

³⁹Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21., 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

⁴⁰Ibid.

⁴¹Ibid.

⁴²Zakon o sudovima (NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20, 21/22, 60/22, 16/23).

⁴³Ustav (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), članak 116. stavak 2.

⁴⁴Ustav (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), članak 121. stavak 3.

odlučuje o imenovanju, razrješenju i stegovnoj odgovornosti sudaca i predsjednika sudova, izuzev predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Nadalje, mišljenje Gotovca o ovlastima Državnog sudbenog vijeća ističe da ovim zakonskim izmjenama šire se ovlasti Državnog sudbenog vijeća izvan granica navedenih u Ustavu Republike Hrvatske, posebno u vezi s izborom predsjednika Vrhovnog suda. Osim toga, naglašava da ovakve promjene ograničavaju ustavno ovlaštenje predsjednika Republike Hrvatske da predlaže kandidata za predsjednika Vrhovnog suda Hrvatske Hrvatskom saboru.⁴⁵

Gotovac se poziva na stajalište Ustavnog suda Republike Hrvatske koje naglašava važnost načela diobe vlasti i činjenicu da zakoni ne smiju prelaziti granice utvrđene Ustavom. U tom smislu, Gotovac tvrdi da Hrvatski sabor ne bi smio proširiti ovlasti nijedne vlasti zakonom tamo gdje je Ustav jasno ograničavao te ovlasti i način postupanja. To znači da Državno sudbeno vijeće ne bi trebalo imati ulogu u izboru predsjednika Vrhovnog suda, kako to implicira spomenuti zakon.⁴⁶

Svoj argument podržava naglašavanjem važnosti vladavine prava kao najviše vrijednosti ustavnog poretka te potrebu da zakoni budu u suglasnosti s Ustavom. Prema njemu, Hrvatski sabor može uređivati ovlasti državnih vlasti, ali to mora činiti unutar okvira ustavnih odredbi i samo gdje je za to ovlašten.⁴⁷

U konačnici, Gotovac tvrdi da promjene u ovlastima Državnog sudbenog vijeća, kako su definirane navedenim zakonima, nisu u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i da prelaze njihove ustavne ovlasti u vezi s izborom predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske.⁴⁸

Posljednji predlagatelj za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 44.a je Arsen Bauk koji u svom prijedlogu navodi da podržava stav predlagatelja prijedloga za pokretanje ustavnosudskog postupka. Prema njegovom mišljenju, osporena odredba Zakona o sudovima koja nalaže Uredu predsjednika Republike Hrvatske određeno postupanje, kao što je traženje

⁴⁵ Rješenje Ustavnog suda RH broj U-1681/2021, 8. lipnja 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586EF002B1071/%24FILE/U-I-1681-2021.pdf>, str. 3-4.

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Ibid.

mišljenja o kandidatima za Vrhovni sud, krši ustavno pravo Predsjednika Republike da samostalno određuje djelokrug rada svog ureda.⁴⁹

Bauk naglašava da Ustav Republike Hrvatske jasno daje predsjedniku Republike ovlast da određuje djelokrug rada svog ureda, a osporenom odredbom zakona taj se djelokrug uređuje zakonom, što je suprotno ustavnim odredbama.⁵⁰

U konačnici, Arsen Bauk je zaključio da osporena odredba zakona krši Ustav Republike Hrvatske i da bi trebala biti preispitana putem ustavnosudskog postupka kako bi se osigurala dosljednost s ustavnim odredbama o ovlastima predsjednika Republike.⁵¹

⁴⁹ Rješenje Ustavnog suda RH broj U-1682/21., od 8. lipnja 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586EF002781CB/%24FILE/U-I-1682-2021.pdf>, str. 3-4.

⁵⁰ Ibid.

⁵¹ Ibid.

3.3. Očitovanje Ministarstva pravosuđa i uprave

Ustavni sud je od Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske zatražio očitovanje o navodima iz prijedloga. Ministarstvo pravosuđa i uprave dostavlja navedeno očitovanje i svoje očitovanje temelji na preporuci Izvješća četvrtog evaluacijskog kruga za Republiku Hrvatsku, usvojenog na 64. Plenarnoj sjednici GRECO-a 20. lipnja 2014.⁵² u Strasbourgu kojim je utvrđena potreba provedbe postupka imenovanja uz definiranu ulogu Državnog sudbenog vijeća te obvezu podnošenja programa rada svih kandidata radi povećanja transparentnosti i svođenja rizika neprimjerenog političkog utjecaja na najmanju moguću mjeru.⁵³

Nadalje, navodi da Državno sudbeno vijeće nema ovlasti utvrđivati ispunjenost uvjeta prijavljenih kandidata, niti na bilo koji način vrednovati njihove prijave, već isključivo utvrditi koji su se kandidati javili na javni poziv te sve zaprimljene prijave dostaviti uredu Predsjednika Republike Hrvatske.⁵⁴

Smatraju da navedeno proizlazi i iz obrazloženja Konačnog prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima, u dijelu u kojem se navodi da Inicijativu za pokretanje postupka izbora predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske ima Državno sudbeno vijeće, pri čemu se njegova uloga ograničava na pružanje administrativno-tehničke podrške u postupku imenovanja.⁵⁵

Ministarstvo pravosuđa obrazlaže da iako se u Zakonu o sudovima ne navodi ponavljanje javnog poziva, ono ne isključuje mogućnost ponavljanja poziva. U odnosu na zahtjeve predlagatelja kojim se traži obustava postupka za izbora predsjednika Vrhovnog suda kao i obustava izvršenja pojedinačnih akata ili radnji koje se poduzimaju na osnovi članka 44. Zakona o sudovima smatraju neosnovanom te predlažu Ustavnom sudu Republike Hrvatske da ne prihvate prijedloge predlagatelja.⁵⁶

⁵² Drugo Izvješće o sukladnosti Hrvatska Usvojen na 64. plenarnoj sjednici skupine GRECO, Strasbourg, 20. lipnja 2014., <https://rm.coe.int/cetvrti-evaluacijski-krug-sprjecavanje-korupcije-kod-saborskih-zastupn/1680920116>.

⁵³ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21, 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21, 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

⁵⁶ Ibid.

3.4. Obrazloženje Vlade RH

Kao glavne ciljeve izmjene navedenog Zakona navode: spajanja općinskih i prekršajnih sudova, unapređenje sustava upravljanja sudovima, obavljanja poslova sudske i pravosudne uprave, ispunjenje preporuka Izvješća četvrtog evaluacijskog kruga Skupine zemalja protiv korupcije (GRECO) za Republiku Hrvatsku vezanih uz izbor predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, ograničenje njegovog mandata, razrada postupka imenovanja predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske u skladu s preporukama GRECO-a na najviše dva mandata i veću transparentnost provedbe postupka imenovanja uz definiranu ulogu Državnog sudbenog vijeća u postupku imenovanja te obvezu podnošenja programa rada svih kandidata.⁵⁷

3.5. Rješenje Ustavnog suda RH (Broj: U-I-1039/2021)

U razmatranju osporene zakonske odredbe u svezi s člankom 116. stavkom 2. Ustava⁵⁸, Ustavni sud je pošao od tri temeljne teze koju je iznio Dario Juričan.

Ustavni sud za konkretan predmet ističe važnost dviju ovlasti Hrvatskog sabora u vezi s izborom i razrješenjem predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske a to su:

- obavlja izbore, imenovanja i razrješenja, u skladu s Ustavom i zakonom;
- nadzire rad Vlade Republike Hrvatske i drugih nositelja javnih dužnosti odgovornih Hrvatskom saboru, u skladu s Ustavom i zakonom.⁵⁹

Ustavni sud naglašava da su te ovlasti šire od normativne djelatnosti zakonodavne vlasti te da Hrvatski sabor, kao predstavničko tijelo građana, djeluje u općem interesu u skladu s Ustavom i zakonima.

Nadalje, Ustavni sud iznosi kako članak 116. stavak 2. Ustava⁶⁰ navodi postupak izbora i razrješenja predsjednika Vrhovnog suda. Legitimna svrha te odredbe bila ispunjena i bez

⁵⁷ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21, 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

⁵⁸ Ustav (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), članak 116. stavak 2.

⁵⁹ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21., 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

proceduralnih elemenata kao što su prethodno mišljenje Opće sjednice Vrhovnog suda i nadležnog odbora Hrvatskog sabora, kao i odredba o trajanju mandata predsjednika Vrhovnog suda. Smatra se da ti elementi nisu nužni iz perspektive prirode Ustava kao najvišeg pravnog akta Republike Hrvatske.⁶¹

Osim toga, naglašava se da članak 116. stavak 2. Ustava⁶² pokazuje da je Hrvatski sabor ovlašten donositi odluke u vezi s izborom i razrješenjem predsjednika Vrhovnog suda, čime osigurava jedinstvenu primjenu prava i ravnopravnost svih u njegovoj primjeni. No, ističe da se svi ostali suci i predsjednici sudova u Republici Hrvatskoj biraju i razrješuju na drukčiji način, u skladu s drugim ustavnim odredbama i zakonima.⁶³

U zaključku, navodi se da je osporena zakonska odredba u skladu s Ustavom, te da članak 116. stavak 2. Ustava⁶⁴ nije propisao detaljnu proceduru izbora i razrješenja predsjednika Vrhovnog suda, već je ostavio prostor za zakonodavca da to uredi.⁶⁵

Ustavni sud nadalje navodi da ako Ustavom nije navedena razrada zakonom ne znači da isto neće biti razrađeno zakonom. Upravo suprotno sva su razrađena i uređena zakonima Republike Hrvatske. U odnosu na isto za primjer ističe pitanje pomilovanja počinitelja kaznenih djela, što je jedan od ustavnih prerogativa predsjednika Republike uređeno Zakonom o pomilovanju iako Ustavom člankom 98. alineja 4. Ustava ne navodi u skladu sa zakonom odnosno uređeno zakonom.⁶⁶

Ustavni sud u svojoj ocjeni nadalje obrazlaže postupak izbora predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske. U ovom kontekstu, fokus je na razlikovanju nadležnosti Državnog sudbenog vijeća i Ureda predsjednika Republike.⁶⁷

⁶⁰ Ustav (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), članak 116. stavak 2.

⁶¹ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21, 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

⁶² Ibid.

⁶³ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21, 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

⁶⁴ Ustav (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), članak 116. stavak 2.

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21, 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>, str 41-42.

⁶⁷ Ibid.

Postavlja se pitanje hoće li Državno sudbeno vijeće dostaviti predsjedniku Republike sve prijave kandidata za predsjednika Vrhovnog suda ili samo one koje su valjano i pravodobno podnesene. Nedostatak jasne definicije te nadležnosti može stvoriti problem kolizije "administrativnih" nadležnosti između dviju institucija.⁶⁸

Ministarstvo pravosuđa i uprave je iznijelo svoj stav da Državno sudbeno vijeće ne provjerava ispunjavanje uvjeta kandidata, već samo dostavlja sve zaprimljene prijave predsjedniku Republike. Ustavni sud primjećuje da nije njegova uloga arbitrirati o tome koje tijelo treba provjeravati valjanost prijava.⁶⁹

Ustavni sud navodi da je važno osigurati transparentan postupak te da nevaljane prijave ne bi trebale biti razmatrane. Također, smatra da bi predsjednik Republike, unatoč slobodi vlastite prosudbe, trebao predložiti kandidate samo iz kruga onih koji su valjano podnijeli prijave Državnom sudbenom vijeću u povodu javnog poziva.⁷⁰

Nadalje, dolazimo do ključnog pitanja, a to je može li predsjednik Republike predložiti kandidate koji se nisu javili na javni poziv. Ustavni sud je tu zauzeo stajalište da predsjednik Republike je slobodan odlučiti hoće li predložiti kandidata za predsjednika Vrhovnog suda ili ne, ali nije ovlašten predložiti osobu koja nije dostavila valjanu, pravodobnu i potpunu prijavu Državnom sudbenom vijeću. A u odnosu na ovlasti Državnog sudbenog vijeća Ustavni sud ističe da ima suženu ulogu u postupku izbora predsjednika Vrhovnog suda, koja se svodi na administrativne radnje.

⁶⁸ Ibid.

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-I-1039/21, 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

3.6. Rješenja Ustavnog suda RH (Broj U-I-1681/2021 i Broj U-I-1682/2021)

U odnosu na prijedlog Gotovca, Ustavni sud je zauzeo stajalište kao i u Rješenju broj: U-I-1039/2021, U-I-1620/2021 od 23. ožujka 2021., a to je da se prijedlog imenovanog bitno ne razlikuje od predlagatelja tog Rješenja.⁷¹

Ustavni sud napominje da je Zakon o pomilovanju već bio predmet ocjene suglasnosti s Ustavom i da je tada donio rješenje kojim prijedlozi nisu prihvaćeni. Iako Ustavni sud može ponovno ocijeniti suglasnost zakona s Ustavom, u ovom slučaju nije našao razloga za to, budući da su prigovori i argumentacija predlagatelja u ovom slučaju istovjetni onima iz prethodnog slučaja i nema promjene okolnosti koja bi utjecala na prethodna pravna stajališta.⁷²

U odnosu na prijedlog Bauka Ustavni sud zaključak temelji na sljedećim ključnim argumentima:

Ustavni sud podsjeća na svoje prethodno Rješenje od 23. ožujka 2021., u kojem je odbio prijedloge za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti članka 44.a ZoSuda s Ustavom. U toj odluci su navedeni razlozi i argumenti kojima se pridružuje i u ovom slučaju.⁷³

Članak 106. Ustava Republike Hrvatske precizira ovlasti i djelokrug Ureda Predsjednika Republike. U skladu s Ustavom, Predsjednik Republike ima ovlast da uređuje ustrojstvo i djelokrug Ureda svojom odlukom.⁷⁴ Odluka o Uredu predsjednika Republike iz 2020. godine jasno propisuje zadatke i ovlasti Ureda, uključujući i savjetodavne, administrativne, stručne i druge poslove.

U ovom konkretnom slučaju, osporeni članak 44.a ZoSuda ne ugrožava ustavnu ovlast Predsjednika Republike da predlaže kandidata za dužnost predsjednika Vrhovnog suda. Umjesto toga, nalaže mu se da traži mišljenja od određenih tijela, poput Opće sjednice Vrhovnog suda i nadležnog odbora Hrvatskog sabora. To su administrativne radnje koje su potrebne kako bi Predsjednik Republike mogao obaviti svoju ustavnu obvezu.⁷⁵

⁷¹ Rješenje Ustavnog suda broj RH U-I-1681/21 od 8. lipnja 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586EF002B1071/%24FILE/U-I-1681-2021.pdf>.

⁷² Ibid.

⁷³ Rješenje Ustavnog suda RH broj U-I-1682/21 od 8. lipnja 2021., <https://sljeme.usud.hr/usud/praksaw.nsf/fOdluka.xsp?action=openDocument&documentId=C12570D30061CE54C12586EF002781CB>.

⁷⁴ Ustav (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14), članak 106.

⁷⁵ Rješenje Ustavnog suda RH broj U-I-1682/21 od 8. lipnja 2021., <https://sljeme.usud.hr/usud/praksaw.nsf/fOdluka.xsp?action=openDocument&documentId=C12570D30061CE54C12586EF002781CB>.

Ustavni sud ističe razliku između nadležnosti Državnog sudbenog vijeća i Ureda Predsjednika Republike. Državno sudbeno vijeće ima meritornu ulogu u postupku izbora i razrješenja sudaca i predsjednika ostalih sudova, dok je uloga Ureda Predsjednika Republike isključivo postupovne i administrativne naravi.⁷⁶

Također se naglašava da zakonsko uređenje poslova Ureda Predsjednika Republike, čak i kada je riječ o tijelu ustavnog značaja, nije protuustavno. Odluka o Uredu predsjednika Republike predviđa ovlasti i zadatke Ureda te je usklađena s Ustavom.⁷⁷

U konačnici, Ustavni sud smatra da osporeni članak 44.a ZoSuda ne krši Ustav Republike Hrvatske jer ne dovodi u pitanje ustavne ovlasti Predsjednika Republike, već mu nalaže administrativne postupke nužne za ispunjenje tih ovlasti. Ovaj zaključak potvrđuje pravnu valjanost osporenog članka u skladu s Ustavom.⁷⁸

⁷⁶ Rješenje Ustavnog suda RH broj U-I-1682/21 od 8. lipnja 2021., <https://sljeme.usud.hr/usud/praksaw.nsf/fOdluka.xsp?action=openDocument&documentId=C12570D30061CE54C12586EF002781CB>.

⁷⁷ Ibid.

⁷⁸ Ibid.

3.7. Izdvojena podupiruća i izdvojena suprotstavljena mišljenja

U ovom poglavlju bavit ću se podupirućem i suprotstavljenim mišljenjima na Odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske, te s obzirom na nastalu raspravu koja je zaokupila i širu javnost, što misle pojedini profesori prava.

Sudac Jelušić u svom izdvojenom podupirućem mišljenju navodi: „važenje zakona i drugih pravnih propisa koji su na snazi obvezuju sva državna tijela kao i sve pravne i fizičke osobe, za dužnost pridržavanja odgovarajućih zakona nije od posebnog značenja činjenica da se Ustavom Republike Hrvatske uz pojedine ovlasti Predsjednika Republike izrijekom propisuju da ih Predsjednik vrši "u skladu sa zakonom", što istovremeno ne znači da se za vršenje onih drugih uz koje to ne stoji, ne bi trebao pridržavati zakona i djelovati contra ili praeter legem. Svi zakoni i drugi pravni propisi obvezatni su za sve, a sve ovlasti Predsjednika Republike propisane Ustavom su njegove izvorne ovlasti, te one kao takve nisu izvedene iz zakona već isključivo iz Ustava.“⁷⁹ Sudac Abramović u svom izdvojenom suprotstavljenu mišljenju navodi da zakonima nije dozvoljeno niti smanjivati, niti povećavati ustavne ovlasti nekoj od grana državne vlasti, jer bi svako takvo postupanje narušilo Ustavom definiranu ravnotežu među njima.⁸⁰ Nadalje, sudac Jelušić navodi da precizno uređenje postupka ne ograničava ustavne ovlasti Predsjednika Republike, već ih usmjerava prema transparentnosti i jednakim uvjetima.

Sudac Šumanović naglašava važnost prakse ESLJP i suda Europske unije jer sadrži bitne smjernice o budućem postupanju svih tijela uključenih u postupak izbora Predsjednika Vrhovnog suda. I ovdje se ne slaže sudac Abramović koji navodi da praksa europskih sudova nije relevantna za ovaj slučaj. Nadalje, sudac Šumanović smatra da to što je predsjednik Republike predlagatelj nije jamstvo da će predložnik biti besprijekoran niti će razina kvalitete prijedloga kandidata ovisiti o tome koliko je predlagatelj bio nesputan u svom odabiru. Bit je u tome da treba inzistirati na objektivnim i provjerljivim zakonom propisanim uvjetima za imenovanje najkvalitetnijeg kandidata za predsjednika Vrhovnog suda. Mišljenja

⁷⁹ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21., 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>, str. 59.

⁸⁰ Ibid.

je kako Opća sjednica Vrhovnog suda je jedino tijelo koje uživa ustavno jamstvo da daje mišljenja o predloženim kandidatima.⁸¹

Sudac Mlakar navodi da je Zakonom o sudovima prodobnije razrađen postupak izbora, te da time nije oduzeta ustavna ovlast Predsjednika Republike da predlaže predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Suprotno misli sutkinja Antičević Marinović koja u svojem suprotstavljenom mišljenju iznosi da je odredba članka 44a. Zakona o sudovima posve izmijenila smisao ustavne odredbe, te da je izbor ograničen na samo one osobe koje su se javile na javni poziv, a upravo tom odredbom ista smatra da se ograničava ovlast predsjednika Republike. Nadalje, u pogledu ovlasti predsjednika Republike bih naveo i mišljenje Biljane Kostadinov koja govori da je na djelu pravilo o obnašanju vlasti te da se želi smanjiti moć institucije predsjednika Republike pa sukob nije samo na političkom polju. Navodi da zakonom propisani javni poziv je "početak Blitzkriega za slabljenje ustavnog položaja predsjednika Republike".⁸²

Sudac Brkić u svojem podupirućem mišljenju navodi da se donesenom odredbom članka 44a. Zakona o sudovima isključio rizik mogućeg političkog utjecaja na vrh sudbene vlasti.⁸³ Tako ne misli Ivo Josipović koji navodi da predsjednik Republike nije ni u kakvim političkim ili prijateljskim odnosima sa kandidatkinjom (Zlata Đurđević) koju je predložio, dapače ona je znala biti prema njemu vrlo kritična, stoga Josipović smatra da je to jedan od dobrih poteza Predsjednika Republike.⁸⁴

Sutkinja Kušan u izdvojenom suprotstavljenom mišljenju navodi da je Odluka trebala biti raspravljena i donesena na javnoj sjednici. Isto misli i sudac Abramović. Nadalje sutkinja Kušan navodi da zakonsku odredbu članka 44.a Zosuda treba ukinuti jer Ustav ne navodi razradu zakonom, a volja ustavotvorca je bila ta da je predlaganje kandidata na punoj

⁸¹ Ibid.

⁸² Biljana Kostadinov, <https://www.nacional.hr/biljana-kostadinov-kandidatkinja-za-predsjednicu-vrhovnog-suda-zlata-durdevic-nije-prekrsila-ustav-u-postupku/>, 9. kolovoza 2023.

⁸³ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21., 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

⁸⁴ Ivo Josipović, <https://www.nacional.hr/ivo-josipovic-ustavni-sud-je-u-dogovoru-s-politikom-izveo-mali-drzavni-udar-na-predsjednika-milanovica/>, 9. kolovoza 2023.

odgovornosti predsjednika Republike.⁸⁵ Također, smatra i Ivo Josipović koji govori da navedenu odredbu zbog nerazumljivosti treba ukinuti.⁸⁶

Sudac Selanec u svom suprotstavljenom mišljenju navodi da odredba članka 44a. Zosuda dopušta više različitih tumačenja i pitanje je tko ima ustavnu dužnost kada postoje takve razlike u tumačenju. Ključnu točku sudac Selanec zajedno sa sucem Abramovićem iznosi da se javni poziv za izbor predsjednika Vrhovnog suda ne može ponoviti. Sudac Selanec se protivi ideji da je Ustavni sud postavljen kao arbitar političkih sukoba između državnih tijela s izravnim demokratskim legitimitetom.⁸⁷ Slično misli i Kostadinov koja navodi da Ustavni sud umjesto da zaštiti Ustav Odluku usmjerio prema političkim stavovima Vlade te je tako postao i kreator političkih zbivanja u navedenom sporu.⁸⁸

⁸⁵ Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21., 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

⁸⁶Ivo Josipović, <https://www.nacional.hr/ivo-josipovic-ustavni-sud-je-u-dogovoru-s-politikom-izveo-mali-drzavni-udar-na-predsjednika-milanovica/>, 9. kolovoza 2023.

⁸⁷Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj U-I-1039/21., 23. ožujka 2021., <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.

⁸⁸Biljana Kostadinov, <https://www.nacional.hr/biljana-kostadinov-kandidatkinja-za-predsjednicu-vrhovnog-suda-zlata-durdevic-nije-prekrasila-ustav-u-postupku/>, 9. kolovoza 2023.

ZAKLJUČAK

Tijekom istraživanja u svezi završnog rada došao sam do zaključka, a polazeći od najvišeg pravnog propisa Ustava a onda i zakona, da svi trebamo biti jednaki pred zakonom odnosno da se istih moramo pridržavati i poštivati pa i u ovome slučaju osim građana, političari, ministri, predsjednik Vlade pa tako i predsjednik Republike Hrvatske. U ovom konkretnom slučaju mišljenja sam da je predsjednik Republike morao poštivati zakonsku proceduru na osnovi koje može predložiti kandidata sukladno odredbi članka 44.a Zakona o sudovima, jer smatram dok god je Zakon odnosno odredba Zakona na snazi ista se mora poštivati. Mišljenje temeljim na tome da je predsjednik prilikom postupka za izbor predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske imao mogućnost da sam preda zahtjev za ocjenu Ustavnosti članka 44.a Zakona o sudovima.

Što se tiče same odredbe Zakona, a koja je bila predmet velike rasprave smatram da se odredbom Zakona promijenila dužnost Predsjednika Republike jer znamo da su kandidati do tad bili predlagani Hrvatskom saboru isključivo od strane predsjednika Republike. U toj odredbi Zakona odnosno javnom pozivu ne vidim ništa sporno, smatram da je dobra jer detaljnije razrađuje postupak izbora predsjednika Vrhovnog suda odnosno daje priliku svima zainteresiranim, a koji zadovoljavaju uvjete da dostave svoje prijave.

Nadalje, smatram da Ustav ne mora u svojim odredbama imati definirano da se sama odredba uređuje odnosno razrađuje zakonom, kada imamo primjer da i kod drugih odredbi Ustava nije navedeno razrađivanje zakonom, za primjer dajem Zakon o pomilovanju koji ne određuje razradu Zakonom.

Mislim da je do javne rasprave odnosno samog problema došlo zbog tvrde kohabitacije odnosno složio bi se sa tvrdnjom profesorice Kostadinov o postojanju konfliktne kohabitacije koju je najavio predsjednik Vlade i to od trenutka kada je neposrednim izborom od strane građana izbran predsjednik Republike. Slažem se s mišljenjem Đorđe Gardaševića da tvrda kohabitacija nije loša, rekao bih da je dobra jer vidimo da su se ipak strane usuglasile, a to vidimo u primjeru izbora predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, da je isti ipak izabran na prijedlog predsjednika Republike uz poštivanje osporavane odredbe 44.a Zakona o sudovima.

Zaključno, za kraj bih rekao s obzirom da je Ustav najviši pravni akt, a što se tiče konkretno ovog slučaja, isti bih izmijenio na način da bi u odredbi članka 116. Ustava dodao "javni

poziv" odnosno da predsjednik Republike može i dalje predložiti kandidata, ali pod uvjetom da se kandidat javio na javni poziv, jer smatram da je predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske na čelu jedne važne institucije pa bi bilo dobro da se ta materija ipak preciznije uredi upravo Ustavom.

LITERATURA

Knjige:

1. Kostadinov Biljana, Poredbeno ustavno pravo – Dioba vlasti, Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Zagreb, 2022. godina.
2. Montesquieu de Secondat Charles-Louis, O duhu Zakona, , Editor: DEMETRA d.o.o., Zagreb, veljača 2008.
3. Smerdel Branko, Ustavno uređenje europske Hrvatske, II izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Narodne Novine, Zagreb, 2020.

Stručni članci:

1. Pusić Eugen, Kontrola vlasti pomoću vlasti, Politička misao: časopis za politologiju, Vol. 31 No. 3, 1994., (<https://hrcak.srce.hr/110919>).

Pravni propisi:

1. Ustav (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14).
2. Zakon o sudovima (NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20, 21/22, 60/22, 16/23).
3. Ustavni zakon o Ustavnom sudu (NN 99/99, 29/02, 49/02).
4. Zakon o Državnom sudbenom vijeću (NN 116/10, 57/11, 130/11, 13/13, 28/13, 82/15, 67/18, 126/19, 80/22, 16/23).
5. Odluka o proglašenju promjene Ustava, 9. studenog 2000, NN113/2000.

Praksa Ustavnog suda:

1. Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske (Broj: U-I-1039/2021) dostupno na: <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586A200446E08/%24FILE/U-I-1039-2021%20i%20dr.pdf>.
2. Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske (Broj: U-I-1682/2021) dostupno na: <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586EF002781CB/%24FILE/U-I-1682-2021.pdf>.
3. Rješenje Ustavnog suda Republike Hrvatske (Broj: U-I-1681/2021) dostupno na: <https://sljeme.usud.hr/Usud/Praksaw.nsf/C12570D30061CE54C12586EF002B1071/%24FILE/U-I-1681-2021.pdf>.

Ostalo:

1. Drugo Izvješće o sukladnosti Hrvatska Usvojen na 64. plenarnoj sjednici skupine GRECO, Strasbourg, 20. lipnja 2014., <https://rm.coe.int/cetvrti-evaluacijski-krug-sprjecavanje-korupcije-kod-saborskih-zastupn/1680920116>.
2. Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10, 13/17, članak 6. stavak 1.
3. Francuska Deklaracija o pravima čovjeka i građanina iz 1789. godine, <https://www.elysee.fr/en/french-presidency/the-declaration-of-the-rights-of-man-and-of-the-citizen#:~:text=History-.The%20Declaration%20of%20the%20Rights%20of%20Man%20and%20of%20the,T here%20were%20many%20proposals>.
4. Ustav Sjedinjenih Američkih Država / prijevod i uvodna studija Branko Smerdel, Pan liber 1994.

Web:

1. Ivo Josipović, <https://www.nacional.hr/ivo-josipovic-ustavni-sud-je-u-dogovoru-s-politikom-izveo-mali-drzavni-udar-na-predsjednika-milanovica/>, 9. kolovoza 2023.
2. Biljana Kostadinov, <https://www.nacional.hr/biljana-kostadinov-kandidatkinja-za-predsjednicu-vrhovnog-suda-zlata-durdevic-nije-prekrasila-ustav-u-postupku/>, 9. kolovoza 2023.